

KOMMUNDIREKTÖRER I STOCKHOLMS LÄN

—

RESERAPPORT FRÅN STUDIERESAN TILL BILBAO

18-21 maj 2015

Inledning

Syftet med studieresan Bilbao var, förutom att stärka relationerna och samarbetsklimatet mellan länets kommundirektörer, att studera den utveckling Bilbao gjort från att ha varit den spanska stålindustrins huvudstad till att ha blivit en modern och världsledande stad i stadsplanering och stadsförnyelse, vilket bl.a. har lett till att staden 2010 vann det första "Lee Kuan Yew world city price".

Vidare studerades hur Bilbao på senare år har skapat förutsättningar för att gynna innovation och kvalitet. Målet är att främja den ekonomiska utvecklingen, öka livskvaliteten för människor och samtidigt värna om social sammanhållning.

Dessutom studerades kompetensfördelningarna mellan lokal och regional nivå, samarbeten däremellan samt förhållandet till nationalstaten.

Studiebesöken

Programmet inleddes med ett besök hos **Biscayaregionen** som hade bjudit in *Alfonso Martínez Cearra* som är Generaldirektör för [Bilbao Metropoli-30](#) och även utnämnd till Sveriges honorärkonsul i Bilbao. Bilbao Metropoli-30 är en organisation som samlar offentliga och privata aktörer i storstadsregionen för att samordna och driva stora utvecklingsprojekt i regionen. Alfonso Martínez Cearra berättade särskilt om den resa staden och regionen har gjort från 80-talet, som karaktäriserades av en industri på nedgång, hög arbetslöshet, översvämning och terrorism, till dagens Bilbao som har en ekonomi och innovationspotential jämförbar med Stockholmsregionen. Alfonso Martínez Cearra underströk särskilt vikten av att skapa en regional identitet, ett transportsystem som bidrar till regional sammanhållning, ett starkt ledarskap och visioner som kan delas av lokalbefolkningen.

Därefter besökte gruppen **Biscayaregionens "palats"** och arbetsplats för regionens "Ministerpresident" *Unai Rementeria* (PNV). Efter ett officiellt mottagande delades gruppen. Madeleine Sjöstrand, Christina Rapp-Lundahl, Lena Dahlstedt, Helén Eriksson Elf och Lars Hortlund deltog i en enskild överläggning med Unai Rementeria. Likheter och olikheter mellan Biscayaregionen och Stockholmsregionen diskuterades under ömsesidiga artigheter. Den andra delen av gruppen fick en rundvandring i palatset och presentation om regionens arbetssätt och kompetenser som, även tack vare historiska inslag, bidrog till en närmare förståelse för den baskiska identiteten och särdrag.

Besöket finns dokumenterat på Biscayaregionens [hemsida](#)

Efter det följde ett besök på **Bilbaos stadshus**. Där fick gruppen ett möte med *Xabier Otxandiano*, kommunalråd med ansvar för ekonomisk utveckling. Under mötet presenterades Bilbaos utveckling närmare. "BILBAO Ría 2000" är en icke-vinstdrivande enhet och ytterligare en produkt av brett samarbete och engagemang hos alla myndigheter som ser det som en gemensam uppgift att omvandla och utveckla storstadsområdet Bilbao. Mötet blev även ett personligt samtal om terrorismen under 80-talet och hur man har lyckats utestänga extremism i dagens samhälle.

Därefter fortsatte gruppen till Bilbaos nya utvecklingsområde **Zorrotzaurre** som beläget på en halvö mitt i staden. *Juan Carlos Sinde* från Zorrotzaurre Managment Commission berättade om stadsdelens "[masterplan](#)" som har utvecklats av nyligen bortgångna arkitekten Zaha Hadid. Området kommer att gå ifrån att vara ett nedslitet industriområde till en modern stadsdel med såväl bostäder som arbetsplatser. Hela 65 % av yorna kommer att vara till allmänhetens nytta. Majoriteten av byggnaderna kommer att vara bostäder och utav dessa är 50 % public housing. Projektet satsar även på att integrera ön i den omgivande urbana strukturen genom konstruktionen av broar och spårvagnsdragning. Med buss guidades gruppen genom området och ett stopp gjordes på Zorrotzaurre art work in progress, **ZAWP**, som är en organisation som genom kultur och kreativitet vill uppmuntra människor att se vad området har att erbjuda.

Den första dagen avslutades med ett möte med *Jose M Bilbao*, biträdande chef för territoriell och ekonomisk utveckling på **BEAZ**. BEAZ är ett offentligt företag ägt av Biscayaregionen vars syfte är att stödja företag och entreprenörer i att förverkliga sina projekt, innovationer och internationalisering. BEAZ arbete ska hjälpa den ekonomiska utvecklingen i Baskien genom skapandet av kvalificerade jobb. Företaget skapades för 30 år sedan. Under mötet underströks vikten av digitalisering, dels av befintliga industrier men även att stödja nya start-up företag i den digitala sektorn. Ett projekt som BEAZ driver för att stödja industrier att digitalisera sin verksamhet presenterades därför och ett exempel på start-up företag gavs.

Den andra dagen fick gruppen prova på Bilbaos tunnelbana som har strikt policy om att alltid vara ren, relativt fri från reklam och med strikta ordningsregler för att skapa trygghet. Med tunnelbanan färdades gruppen till ett socialt utsatt område lite utanför stadskärnan för att besöka [kooperativet Peñasca](#). På plats inleddes dagen med en presentation om minimilöner och systemet för social sammanhållning i Baskien av *Adolfo Alustiza Fernández* direktör på Baskiens arbetsförmedling. Adolfo

Alustiza Fernández visade på stora skillnader i Baskiens system, som investerar mycket för att bekämpa fattigdom och exkludering jämfört med resten av Spanien.

Sergio Murillo Corzo, chef för Biskayaregionens socialförvaltning, förklarade sedan hur man mer specifikt arbetar med ensamkommande flyktingbarn. Baskien tog emot många ensamkommande runt 2008 och då särskilt från nordafrikanska länder. En stor utmaning har varit att hitta boende och familjer till de ensamkommande.

David Telleria, koordinator för kooperativet Peñascal, berättade sedan om verksamheten med ungdomar som är koncentrerad till språkinläring, arbetsträning och slutligen integration på den riktiga arbetsmarknaden. En viktig del i arbetsträning är också att lära sig de sociala koderna för att sedan klara ett riktigt arbete.

Programmet avslutades med ett besök på Guggenheimmuseet för en presentation om dess betydelse för Bilbaos utveckling. Gruppen visades runt av Maria Bidaurreta, PR-ansvarig på Guggenheim Bilbao. Maria Bidaurreta berättade att planerna för ett museum i Bilbao kan dateras till slutet av 1980-talet, när den baskiska administrationen började formulera nya utvecklingsstrategier i regionen. Dock var inte förrän 1991 som baskiska myndigheterna föreslog idén för ett Guggenheim Museum Bilbao till Solomon R. Guggenheim Foundation och oväntat fick genomslag för idén. Bilbao stad upplät mark till museet och arkitekten Frank O. Gehry stod för arkitekturen. Museet finansierades med skatteintäkter och först var kritiken högljudd men den tystnade i takt med internationell uppmärksamhet och publiktillströmning. Idag kan politikerna ta på sig äran för att ha vågat satsa på ett helt oprövat kort. Museet har betytt så pass mycket för stadens och regionens utveckling att det myntat ett begrepp "Guggenheim-effekten".

Avslutande reflektioner

Under hela studieresan har vikten av samarbete mellan kommuner och mellan olika administrativa nivåer samt med privata sektorn framkommit. Bilbao, Biscaya och Baskien har genom samarbete, gemensamma visioner och starkt ledarskap inte bara gjort en otrolig utvecklingsresa, men har även lyckats eliminera extremism och skapat social sammanhållning.

Det mod, djärva visioner och samarbeten mellan offentlig och privat sektor som presenterats under dessa dagar har inspirerat kommundirektörerna i länet till fortsatt nära samarbete. Ett samarbete som behövs dels för länets utveckling men även för den kompetensutveckling det innebär för de ledande tjänstemännen i kommunerna.

Deltagarlista

Anna Hadenius, Lidingö
Bengt Svenander, Haninge
Birgitta Elvås, Nynäshamn
Bo Rikard Renman, Tyresö
Christina Rapp Lundahl, Järfälla
Helén Eriksson-Elf, Sundbyberg
Katarina Kämpe, Sollentuna
Lars Hortlund, Ekerö
Lena Dahlstedt, Nacka
Maria Johansson, Upplands-Bro
Marie Wiklund, Vaxholm
Ola Edström, Nykvarn
Stellan Folkesson, Värmdö
Vesna Jovic, Huddinge
Åsa Heribertsson, Danderyd
Madeleine Sjöstrand, KSL
Emil Lindqvist, KSL
Per Spolander, Stockholmsregionens Europakontor
Madelen Charysczak, Stockholmsregionens Europakontor